

Bygggemenskaper – ett frö som behöver vatten

I april arrangerade stadsbyggnadskontoret i Göteborg sin återkommande Stadsbyggnadsakademi. Den här gången med temat bygggemenskaper. Jag redovisade pågående bygggemenskapsprojekt runt om i landet, baserat på den projektrevy Föreningen för bygggemenskaper hade vid årsmötet i Stockholm föregående helg.

Antalet kända pågående projekt har på ett år ökat från 9 till 21 – i olika stadi-er av genomförande:

En hel del är alltså på gång och det rör sig framåt – trots ett generellt sett lågt byggande i landet. Men det mesta är också, måste man konstatera, ännu i väldigt tidiga skeden. Som idé och som rörelse befinner sig bygggemenskaperna just nu i ett läge där det finns många förhoppningar, men betydligt färre »konkreta fakta på marken» i form av genomförda projekt.

Det är en fas fylld av möjligheter – men också risken att hela projektformen faller ihop som en sufflé när väl nyhetens behag lagt sig och projekten möter den krassa verkligheten och ett efter ett går på pumpan av olika skäl.

Samhället kan se till att det tar fart

För stunden väcker Bygggemenskaper stort intresse från många håll. Men entusiasm och intresse kan på egen hand bara uppnå begränsade resultat. Det är först när samhället från sin sida svarar med konkreta åtgärder för att ge bygggemenskaper rätt förutsättningar som det kan bli fart, kvalitet och volym på bygggemenskaperna.

En parallell till 30-talets situation kan

Bygggemenskaper väcker intresse. Men samhället måste ge stöd för att det ska bli fart på byggandet.

göras. Vid den tiden rådde en omfattande bostadsbrist och en alltför liten produktion av nya bostäder till rimliga priser. Flera ambitiösa initiativ togs bland byggnadsarbetare och hyresgäster till att uppföra sina egna bostäder i kooperativa former, men det var först när staten 1942 gav kooperativa företag en särskild möjlighet att få statliga tertiärlån upp till 95 % av fastighetens värde som det kooperativa byggandet tog *verklig fart*. Den konkreta ekonomiska reformen var nyckeln till att det kooperativa byggandet under två decennier därefter kom att dominera svensk bostadsproduktion.

Motsvarande reformer behövs idag för bygggemenskaperna. Men de behöver inte nödvändigtvis komma från staten. De kommuner som vill stimulera byggemen-

skaper kan göra mycket på egen hand. Men det förutsätter ett aktivt ställningstagande: staden måste börja se bygggemenskaper som ett reellt verktyg för att klara sitt bostadsförsörjningsansvar och förverkliga stadsbyggnadspolitiska målsättningar.

Det hänger på Göteborgs stad

I Göteborg finns det många spännande initiativ på marken kombinerat med ett intresse från stadens sida, vilket stadsbyggnadsakademin var ett exempel på. Men det räcker inte. Nu måste de frön som är sådda vattnas och få rätt näring för att kunna slå rot och växa. Det hänger på staden.

Här är fem konkreta åtgärder som Göteborgs stad kan vidta för att stötta det spirande intresset för bygggemenskaper i staden:

1. Ta fram och kommunicera en vision om hur Göteborgs kommun avser att jobba med byggemenskaper.

Ta ett helhetsgrepp om frågan, sätt upp mål och en vision för vad staden vill uppnå med byggemenskaper. Det handlar om att bygga förtroende. Förvaltningarna behöver ha ett tydligt uppdrag från politikererna. Byggemenskaperna behöver veta att stadens engagemang är seriöst menat, långsiktigt samt vilket konkret stöd man kan räkna med.

2. Inrätta en funktion på Fastighetskontoret/Stadsbyggnadskontoret med uppgift att stötta byggemenskaper.

Byggemenskaper drivs av »amatörer«. Det ställer andra krav på förvaltningarnas arbete än att jobba gentemot professionella exploatörer och fastighetsutvecklare. Kommunen behöver vara mer vägledande, mer aktiv i flera faser av projektet. Det kräver avsättning av resurser och det kan, med erfarenheter från Hamburg och Tübingen, innebära inrättandet av en särskild tjänst som lotsar byggemenskaper.

3. Underlätta matchmaking, ge byggemenskaper en ingång och närvaro på Boplatz Göteborg

Ännu så länge är byggemenskaper fortfarande något som i första hand engagerar begränsade grupper av entusiaster. I Tyskland har byggemenskaper nu utvecklats från »ideologi« till »main stream«. Det samma måste ske här. Kommunen kan genom olika åtgärder, som till exempel en tydlig ingång på Boplatz Göteborg och en egen »tomtkö«, ge byggemenskaper både en »legitimering« och »normalisering« av projektformen.

4. Korta projekttiden för byggemenskaper genom en proaktiv plan- och markstrategi.

De långa projekttiderna i svenskt byggande är ett problem för alla byggande aktörer men särskilt för mindre aktörer och särskilt för aktörer som bygger på ett ideellt och personligt engagemang. Kommunen kan själv se till att projekttiderna kan kortas utan att planprocessen behöver reformeras genom att proaktivt arbeta fram detaljplaner där byggrätter reserveras för byggemenskaper.

5. Driv mötesplats för erfarenhetsutbyte

Växa upp i kollektivhus

Trygg uppväxt i Påängen

Lena Nyman på gården i Påängen. Maja Chrapkowska på loftgången.

Påängen heter Örebro's första kollektivhus. Det stod klart 1985 och var bostadsrätt genom Riksbyggen med 86 lägenheter, stor gård, flera gemensamma lokaler. Dessutom delade man lokaler med en skola. Påängen ligger på Sörbyängen nära universitetet. Jag har intervjuat två unga kvinnor om hur det var att växa upp i kollektivhuset

Lena Nyman är snart 26 och bor kvar med sin far sedan mamman gick bort för ett par år sedan. Lena är snart färdig lärare och då vill hon ha något eget. Men det är billigt och bra att bo hemma, och det är tryggt och bra att känna sina grannar, ha tillgång till extra utrymmen som gillesstuga, biljard, gästrum mm. När hon var liten deltog familjen i ett av de tre matlagen, det för husmanskost. Nu finns bara ett matlag och hon är inte med längre.

Lena vill kalla huset för »kollektivhus light« för det är inte så mycket gemensamma aktiviteter som när huset var nytt. De har gemensamma städdagar höst och vår och diverse grupper för odlingslotter, skötsel av blommor och växthus och en grupp som ordnar filmvisning en gång i månaden. Lena har hand om projektorn, och hennes pappa är kassör i kollektivhusstyrelsen.

mellan aktiva byggemenskaper

För de aktiva byggemenskaperna är ett pågående erfarenhetsutbyte med andra – som befinner sig i samma typ av processer – både ett sätt att undvika att göra misstag och ett sätt att hämta energi ur det

Lena har aldrig upplevt det som jobbigt att bo i kollektivhus, inte ens när det blivit konflikter mellan äldre och ungdomar.

– Folk blir förvånade att vi hejar och pratar med grannarna. Det är de inte vana vid.

Härligt med odlingslotter

Maja Chrapkowska, 23 år, studerar samhällsplanering i Uppsala och är hemma och hälsar på. Hon är uppväxt i huset tillsammans med föräldrar och tre syskon. Det yngsta går i gymnasiet och bor kvar hemma. Familjen har bott i Påängen från start och var också med i matlag (det vegetariska) tills det upphörde. Pappan är med i styrelsen för bostadsrättsföreningen och båda föräldrarna har ansvar för uthyrning av gillesstugan.

Familjen tycker om att odla, och Maja tyckte det var roligt att som barn få en egen liten del att sköta om. Hon har inte heller upplevt något negativt utan tycker det här är en bra boendeform för de som gillar den. Hon tycker också att huset är väldigt välplanerat och fint.

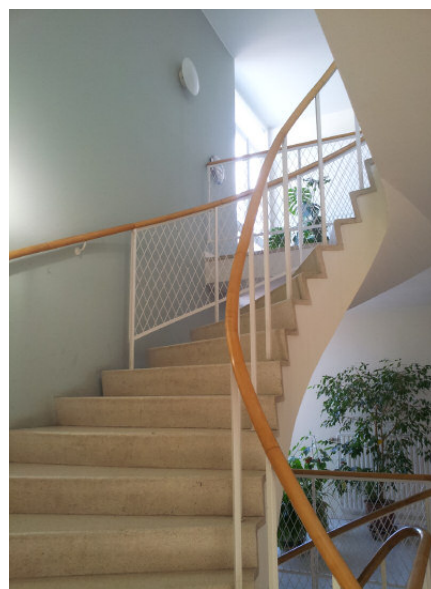
TEXT OCH FOTO: KARIN YTTERGREN-SAHLI

faktum att man inte är ensam ute på havet. Genom att etablera eller stötta en regelbunden mötesplats för erfarenhetsutbyte mellan byggemenskaper, kan kommunen göra en viktig insats.

ERIK BERG

Trädgårdsgungan är en viktig mötesplats en varm och solig dag.

Elfvinggården är en tidstypisk »funkisdröm«. Det sägs att det kom folk från hela världen för att titta på Backström och Reinius skapelse när husets väl stod klart 1940.

Nytt liv och nya tag i Elfvinggården

Nu är det full fart på Elfvinggården i Bromma igen. Efter flera år av omfattande renoveringar i vårt hus tar vi nya tag. Nordens största kollektivhus har stolta anor och lever på många vis fortfarande inom ramarna av sin historia. Och nu förbereds 75-årsjubileet som äger rum 2015.

Systrarna Elfving's Stiftelse ligger i Alvik, på gränsen till Äppelviken, i Bromma. När jag fick en anvisning till huset, via bostadsförmedlingen i Stockholm 1992, trodde jag att någon lurade mig. »Du har fått en fin etta på Lyckovägen i Äppelviken«, löd budskapet till mig som hade lämnat en mindre tvåa i Hammarkullen i Göteborg och inte hade något att komma med på Stockholms bostadsmarknad.

Nu har jag bott här i drygt 20 år. Det är ett mycket vackert område, och ett fantastiskt hus, där grundarna, byggmästaren och arkitekterna på olika vis är en del av Sveriges bostadshistoria.

Stiftelsen grundades i början av 1920-talet, och vilar på ett testamente från systrarna Ingeborg och Gunborg Elfving. Ingeborg (1833–1902) var banktjänsteman och Gunborg (1850–1921) var lärarinna och fotograf mm. Deras gemensamma testamente kungjordes 1918. I detta lade de

bland annat grunden för en stiftelse vars ändamål var att »anordna och åt bildade, mindre bemedlade kvinnor, som en större del av sitt liv bott i Stockholm mot billig hyra uthyra goda bostäder om ett eller två rum för varje hyresgäst«.

Kvinnor som valde yrkeslivet

Systrarna Elfving var en produkt av sin tid. Från slutet av 1800-talet och en bra bit in på 1900-talet var många kvinnor i Stockholm – och andra städer i Sverige – därför officiellt ensamstående och yrkesarbetande. Många tvingades även i praktiken att välja mellan familj och yrkesliv. De kvinnor som valde yrkeslivet var den målgrupp som systrarna Elfving främst siktade på. Kontorister, lärarinnor, sjuksköterskor – »mindre bemedlade, bildade kvinnor« – hade inte en särskilt upplyftande situation i

lärarinnebostäder, sjuksköterskerum eller som inhyssingar i en liten jungfrukammare hos en bättre bemedlad familj.

Systrarna Elfving's testamente kom att förverkligas på ett sätt som skänkte ytterligare historisk glans åt projektet. Efter att ha fört en tynande tillvaro i ett antal år fick Stiftelsen, i mitten av 1930-talet, kontakt med dåvarande kollektivhusförespråkare som Alva Myrdal, Sven Markelius och Olle Engkvist. Olle Engkvist blev byggmästare och som arkitekter anlätades Sven Backström och Leif Reinius. Det sägs att det kom folk från hela världen och tittade på Elfvinggården när den stod klar – fastigheten är fortfarande ett vackert exempel på svensk funktionalism.

Fastighetsägaren är fortfarande densamma – Systrarna Elfving's Stiftelse – något som troligen är förklaringen till att

Rapport om vägar till hållbar livsstil

Nu kan man läsa dokument från den internationella konferensen **Communal Pathways to Sustainable Living** i Findhorn, Skottland på webbplatsen www.findhorn.org/icsa.

Där kan du hitta 40 uppsatser och 60 videoinspelningar om bogemenskap. Findhorn är en av världens äldsta ekobyar och ett centrum för meditation, ekologisk odling, kultur och hållbar livsstil. Konferensen i juni var den 11e inom ramen för International Communal Studies Association (ICSA), ett internationellt nätverk med högkvarter i Tel-Aviv med många kibbutzer som medlemmar.

huset på många sätt har bevarat sin ursprungscharm. I dag är det kulturminnesmärkt i blåklassen, strax under byggnadsminnesmärke. Och i dag arbetar vi hyresgäster med att förena systrarnas och fastighetens ursprungliga intentioner med ett modernt, demokratiskt boende.

Vi har omvandlat den tidigare styrelsen för Elfvingårdens Hyresgästers Intresseförening till en samverkansgrupp där alla aktiviteter i huset får plats. Vi har beslutande medlemsmöten där alla 250 hyresgäster är välkomna. Vi har ca tjugo olika aktivitetsgrupper, och förfogar över tioalet gemensamma lokaler utöver varje hyresgästs lägenhet. Det är intresseföreningen som har hand om kontraktet för kök och matsal, där Spice Catering serverar middagar varje tisdag och fredag samt varannan söndag.

Systrarnas affär

Vi har vår »kretsloppsbutik«, Systrarnas Affär, dit alla hyresgäster kan lämna in prylar som vi inte längre använder till försäljning åt andra som hellre vill ha dem. Vi har en friskvårdsgroup som tränar i parken varje söndag och idkar gymna i matsalen ett antal lördagar i månaden. En ny hemsida är under konstruktion, en filmklubb, en verkstad, ett textilrum med mera finns.

I matsalen kan boende och gäster både njuta av trevligt sällskap och god mat

Elfvingårdens Vårsalong gick av stapeln 27–28 april 2012. Konserter, föredrag, café-samtal mm präglar vår vardag i huset. Och vår vildpark är en ständig källa till glädje för de flesta hyresgäster. I höst planerar vi att dra igång »Systrarnas Matkooperativ« – en rörelse i tiden.

Under åren med renoveringarna orkade vi boende på Elfvinggården inte vara så aktiva i Kollektivhus NU. Men vi känner ett starkt engagemang i frågan om kollektivhusens vara i Sverige. Vi har både en

stolt historia och ett intressant, nutida boende att försvara.

Vi hoppas att inte minst vårt 75-årsjubileum, under hela år 2015, kommer att ge genklang inom hela Kollektivhus NU och i sig utgöra en plädering för alternativa boendeformer i vårt land.

EVA NIKELL

Hyresgäst på Elfvinggården sedan 1992 och informationsansvarig i Intresseföreningen www.elfvinggarden.com

Möteskapande arkitektur

En studie om brukarplanering och arkitektrollen.

Karin Andersson har i sitt examensarbete vid Arkitektur på Chalmers använt som fallstudie sitt samarbete med »UnderSammaTak«, en förening vars mål är att skapa ett gemenskapsboende i Göteborg. Hon har haft två huvudspår; dels arkitektens roll i deltagarprocesser, dels kollektivboendet som boendekoncept. Hennes slutsatser är att det finns mätbara ekonomiska och resursmässiga besparingar i att brukarna involveras i projekten men också att sociala värden behöver belysas och värderas när man bygger. Deltagarna i fallstudien kan till exempel tänka sig att bo i privata lägenheter som är betydligt mycket mindre än hur de bor i dag om de får flytta in i ett hus vars utformning möjliggör en större social gemenskap mellan de boende.

Deltagarprocessen har även lett till ny

generell kunskap om arkitektur inom UnderSammaTak och dessutom stärkt deltagarnas individuella engagemang i det fortsatta arbetet. Ett material har skapats för föreningen UnderSammaTak vilket kan användas för att konkretisera huset till ett program i ett senare skede.

Karins ex-jobb finns nu som en länk på hemsidan www.kollektivhus.nu, och kan inspirera andra startargrupper, som vill skapa ett hus tillsammans, att arbeta i samma anda.

Coompanion – för er som funderar på kooperativ

Coompanion är en ideell förening som samordnar och stödjer kooperativa företag, inklusive kooperativ hyresrätt. De finns i hela Sverige och kan på olika sätt hjälpa er som funderar på att starta kollektivhus med kooperativ hyresrätt. Adressen till deras hemsida är coompanion.se.

Boende i Vildsvinet ordnade en trevlig middag när styrelsen var på besök.

Bogemenskap i Örebro

I september besökte styrelsen kollektivhusen Vildsvinet och Påängen i Örebro. Två hus som funnits sedan början av 90-talet där de boende tar hand om och gemensamt använder sina lokaler och gårdar för att få en fin och uppskattad gemenskap.

Öppet Hus i kollektivhusen

Läs rapporterna på www.kollektivhus.nu

»Staden vi vill ha« vill sätta press på bostadsmarknaden

Det blåste friska vindar på morgonen den 26 oktober, när vi vandrade mot Göteborgs stadsmuseum. Därinne jobbade volontärer med förberedelser för **Bostadsdagen**, en dag fylld av presentationer och diskussioner om vår eländiga bostadsmarknad och vad vi kan göra åt den.

Omkring 100 personer deltog i debatter kring tre olika men besläktade teman. Många ville diskutera hur man kan *Bo annorlunda*. Där presenterade vi BiG-gruppens tankar och hur de stimulerat till kollektivt boende. Kollektivhus NU fick mycket uppmärksamhet, inte minst genom de fina böcker vi lagt på bordet tillsammans med exemplar av *Bo Tillsammans*. Kollektivhuset Stacken berättade om hur det gick till att köpa hela huset. I publiken bidrog representanter för *Boihop* och *Under samma tak* med sina erfarenheter. Inte minst ventilerades det nya läget där vi inte längre självklart kan se allmännyttan som en partner för kollektivrörelsen. Vilka möjligheter finns att hitta och förvärva fastigheter som inte längre används, kanske står helt tomma? Kan sådana lösningar ge startargrupperna billigare bostäder än de som bostadsföretagen nu erbjuder?

Ekobyarna fick ingen samlad presentation. *Projektet Ecovillage Svandammen* demonstrerades dock: ett ambitiöst projekt med cirka 200 bostäder inom pendlingsavstånd från Göteborg.

Renovering och högre kostnader

'Renovera demokratiskt' var ett tema inriktat mot renoveringen av miljonprogramsområden. Får bostadsföretagen som de vill leda renoveringarna till väsentligt högre bostadskostnader, och många kan vara tvungna att flytta. Forskaren Sara Westin har skrivit om problemet i en rapport kallad »... men vart ska ni då ta vägen? Ombyggnation ur hyresgästernas perspektiv«*)

Sist men inte minst aktuellt var temat *Bygga billigt*. Bostadsbrist råder i alla de större städerna. Erik Berg, verksam i rörelsen *Byggemenskaper*, förklarade hur bostadsföretagen klarar att ta ut priser långt över de faktiska kostnaderna: I dag

Bostadsdagens ledning i intensiv begrundan av förslag från deltagarna.

dominerar privata vinstdrivande företag som byggherrar, och bostadsbristen gör att de får avsättning för allt till höga priser. De allmännyttiga bolagen ska numera arbeta affärsmässigt, och kan inte bjuda motstånd. Ändå fortsätter till exempel Göteborgs kommun att prioritera »sina« kommunala bolag vid markanvisning.

Konkurrensen satt ur spel

I de stora privata bostads- och byggföretagen råder ofta en »vertikal integration«, vilket betyder att byggherre, utförare och materialtillverkare är delar av samma koncern. Därmed är konkurrensen satt ur spel och en vinst på 15–20 % kan tas ut i alla led. Eriks Bergs svar på denna situation är att »slutkunden« – de blivande boende – också ska vara beställare. Då kan de välja bort

mellanhänder och söka konkurrenskraftiga aktörer i hela processen.

Dagen avrundades med en serie rekommendationer. Ett intressant förslag att ta efter var att begära att det skapas ett auktoriserat råd för bo- och byggemenskapsfrågor, som en kanal in till Göteborgs kommun. Ett annat förslag var att söka vägar att inventera kontor, bostadshus eller andra fastigheter som står tomma och prova om de kan utnyttjas till gemenskapsboende.

Den 22–23 mars nästa år ordnas *Göteborgs första medborgarstämma*. Då ska Bostadsdagens erfarenheter föras vidare i en *Medborgaragenda* att användas inför valet samma år. Där bör Kollektivhus finnas med och få sin agenda presenterad.

BERTIL EGERÖ

*) kan laddas ner via länken <http://uu.divaportal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:458977>

Stockholmspolitiker mot väggen om kollektivhus

Vid ett möte i ABF-huset i Stockholm 10 oktober fick politiker från fem partier svara på frågor om sitt ansvar att utveckla nya boendeformer. Vad gör man för att möta det ökade intresset för kollektivhus? Hur ser politikerna på bostadsform som ett sätt att uppnå ökad jämställdhet och hållbar utveckling? Mötet lockade närmare 80 deltagare. Hela mötet dokumenterades på film.

Mötet inleddes med att Dick Urban Vestbro presenterade en översikt över läget för bostadsform i Sverige idag. Han gav även exempel på kollektivt boende i Danmark, Italien, Tyskland och USA. Därefter talade Mette Kjørstad om sociala, ekologiska och ekonomiska fördelar med kollektivhus. Hon gav levande exempel från sitt eget hus, Färdknäppen.

Av de fem politikerna svarade Ann-Margarethe Livh (V) och Ewa Larsson (Mp) att deras partier lagt förslag om byggande av kollektivhus. Representanterna för M, Fp och S sade att de var positiva till en blandning av olika bostadsformer och att kollektivhus borde ingå i utbudet.

Kollektivhus genom bostadsförmedling

Politikerna fick en fråga om de är beredda att medverka till att införa kollektivhus som en särskild kategori. Detta för att få reda på vilka som vill ha denna boende-

Från vänster: Dick Urban Vestbro, Kollektivhus NU, moderator; Lars Svärd (M), Maria P. Halkiewicz (Fp), Ann-Margarethe Livh (V), Emilia Bjuggren (S), Håkan Falk (HSB), Ewa Larsson (Mp), i talarstolen).

form, och om de kan tänka sig att återinföra möjligheten att registrera intresse för kollektivhus på Bostadsförmedlingen. På detta svarade flertalet ja, med tillägget att en särskild kö för kollektivhus inte får bli ett sätt att gå förbi bostadskön.

Nästa fråga lød: *Om kollektivhus medverkar till integration av ålders-, inkomst- och kulturella grupper – kan du då tänka dig att ge samhällsstöd till denna boendeform?* Politikerna svarade ja, men tillade att det beror på vilken form av stöd man talar om. En typ av stöd som nämndes var att avsätta mark för kollektivhus och att bjuda in byggherrar, inklusive fristående föreningar,

att lägga anbud på byggande.

Representanterna för oppositionspartierna S, Mp och V lovade att i Familjebostäders styrelse driva frågan om en fastighet för kollektivhusföreningen Kombo. Halkiewicz (Fp) föreslog att arrangörerna skulle kontakta jämställdhetsminister Maria Arnholm (som själv bor i kollektiv). Representanten för HSB hänvisade till de kollektivhus som HSB byggt (Kupan i Älvsjö, EKBO/Gebers i Sköndal och Blomstret i Gävle) och förklarade att HSB Stockholm är redo att bygga fler kollektivhus.

Stöd till byggemaskaper

I den efterföljande diskussionen ventilerades bland annat frågan om det går att avtala om företräde för kollektivhusintresserade inom ramen för bostadsrätt respektive hyresrätt, vad bostadsbolagen kan göra för att underlätta för boende att flytta från kollektivhus när de inte vill delta i det gemensamma och om politikerna kan tänka sig att stödja de nya initiativen med byggemaskaper (svar: ja).

Arrangörer för mötet var Kollektivhus NU, föreningarna Kombo och Hållkollbo, föreningarna för kollektivhus i Tyresö och Huddinge.

DICK URBAN VESTBRO

»Kollektivister – framtidens folk!«

KOLLEKTIVHUSET FÄRDKNÄPPEN i Stockholm fyller 20 år och firade det med ett fullsatt seminarium i november på temat hur kollektivhusen kan bidra till en social, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling. Talade gjorde forskarna Katarina Bonnevier, Christer Sanne, Kerstin Känekull och Eva Sandstedt. Seminariet inleddes med sång av Färdknäppens egen kör. Se bilden till höger.

Byggemenskaper tar vara på kraften

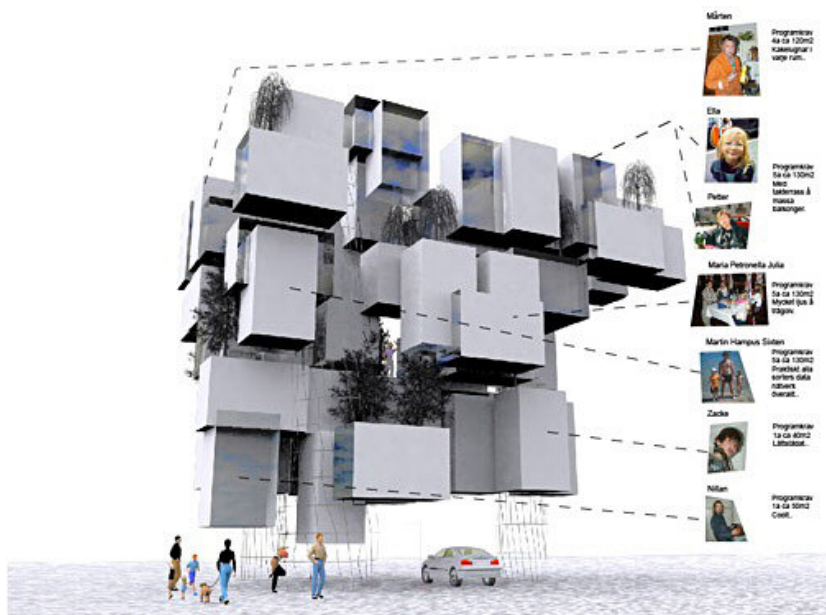
En Byggemenskap beskrivs som »en grupp människor som i egen regi och utifrån sina egna ambitioner tillsammans planerar, låter bygga och använder en byggnad«.

I en trög och högkostnadsinriktad bostadsmarknad vill man i allt fler kommuner ta vara på den kraft som finns bland grupper av människor, entreprenörer och arkitekter, som i egen regi är villiga att ta ansvar för ett mindre flerbostadsprojekt. Man hoppas på en större variation och lägre kostnad i byggandet samt ökad stabilitet i boendet.

Seminarier i Linköping gav intresserade kommunrepresentanter, arkitekter och enskilda möjlighet att dra erfarenheter från genomförda och påbörjade projekt och att bilda nätverk för ömsesidigt stöd.

Linköping som värdkommun presenterade bland annat sitt projekt Linköpings-BO 2016. Valla, ett relativt centralt område, har planerats för nybyggnad med flera kringbyggda kvarter med mindre tomter och byggrätter som fördelas mellan fastighetsägare. Insprängt bland övriga tomter finns ett fåtal avsedda för byggemenskaper. På så sätt har man skapat planmässiga förutsättningar för en större variation än normalt och för att byggemenskaper kan finna lämpliga platser att börja sina projekt. Återstår att samla grupper och eventuellt bidra med stöd från kommunen. Byggrätterna ansågs för små för att kunna användas för kollektivhus. I Linköping har man ju erfarenhet av Stolplyckans med 135 lägenheter.

Göteborg representerades av Anna Olsson från Fastighetskontoret, som har fått ett tydligt direktiv från Kommunfullmäktige att stötta bygg- och bogemenskaper. På tre platser, Gråberget, Östra Källtorp och Högsbo, finns möjligheter till byggemenskaper i detaljplaner som är ute på samråd. På Gråberget är det en arkitektgrupp, Inobi, som ansökt om att få göra en byggemenskap. I Östra Källtorp har en bogemenskap och en byggemenskap fått markanvisning och i Högsbo har tre markanvisningar avsatts för bygg- eller bogemenskaper. Boihop och Undersammatask har som föreningar ansökt om att få en markanvisning som bogemenskap respektive byggemenskap.

En idé om byggemenskap för boende och andra aktiviteter.

En erfaren entreprenör, Lars Malmgren, Utvecklingsbolaget Sverige AB, presenterade ett seniorboende i Tomelilla med bostadrätter i små radhus i ring kring ett gemenskapshus.

Goda exempel från Tyskland

Det mest utvecklade exemplet presenterades av Selina Heinrich vid näringslivskontoret i Tübingen, Tyskland. I tjugo års tid har tjänstemän arbetat med att utveckla former för att planera för och stötta byggemenskaper. Tyska lagar gör det möjligt att stötta medlemmar så att man får en socioekonomiskt blandad grupp som ingår i byggemenskapen. Resultaten blir varierande, livfulla bostads- och arbetsplatsområden, med stabil befolkning som bor kvar och känner varandra väl.

Ett fantasifullt projekt leddes av Co-creation Building och presenterades av Ulf Barkan Pettersson. En grupp har fått önska sig sitt boende och arkitekterna har ställt

samman en struktur av önskemålen, som ännu inte landat på marken. Det visade ett exempel på hur kommuner kunde samla grupper som är intresserade av byggemenskaper/bogemenskaper om man vill utveckla boendeformen. Denna särskilda grupp vill placera den tänkta kooperativa hyresrätten på Södermalm i Stockholm. Endast tomten saknas.

Svårigheterna i Sverige är att lämpliga planprocesser, finansieringsmöjligheter, planeringsstöd och stöd till gruppbildning saknas. Föreningen för Byggemenskaper kan vara en samlande aktör, kommunernas planeringsenheter en annan. Även Kollektivhus Nu kan bli till god hjälp. Finansieringen är en knäckfråga om inte byggemenskaperna enbart skall bestå av medlemmar från en välbärgad medelklass. En handbok för byggemenskaper planeras av arkitektkontoret, Spridd.

INGA ALANDER

Årsmöte 2014

Årsmöte för kollektivhus Nu blir det lördagen den 22 mars i Sockenstugan i Stockholm. Förutom själva mötet blir det grupparbete om verksamhetsplanen, rundvisning i Sockenstugan och festmiddag.

Gardenparty i Sockenstugan.

Konst i Sockenstugan

»Min fars moster var rösträttsskämpar.« Ingrid Eckerman presenterade en gammal målning och en vacker sidenklänning från samma tid. Se också bilden nedan.

Sockenstugan har ett pågående projekt som vi kallar Månadens konstverk. I korridoren vid matsalen hänger någon ut och presenterar ett konstverk. Här är några exempel.

VIVECA ERIKSSON

Mikael Kihlman. Litografi inköpt på loppis av Viveca Eriksson och försedd med ny ram. Motivet satte fantasin i igång hos våra betraktare. Ett mejl till konstnären gav oss ett snabbt svar på tillblivelsen!

Till höger: Aktiebrev i Teater Reflex. En vacker sommar dag i trädgården presenterar Birgit Assarson det grafiska bladet av Stina Eidem som sålts för att stödja den lokala teatern i Kärrtorp.

Kollektivhus NU

Det här är nummer 28 av »BO TILLSAMMANS« som är föreningen Kollektivhus NU:s informationsblad. Vi har rullande ansvar för redaktionen.

Den här gången är Ulrika Egerö och Inga Alander redaktörer. För nr 29 av Bo Tillsammans ansvarar Kerstin Kärnekull. Utgivning i april.

Styrelsen i Kollektivhus NU 2013

Ordförande:

Dick Urban Vestbro, Tullstugan Stockholm, 070-655 94 83, dickurba@gmail.com

Vice ordföranden:

Ulrika Egerö, Trekanten, Stockholm
ulrika.egero@comhem.se

Kassör: Birgitta Nordström, Sockenstugan, Stockholm

Ordinarie styrelsemedlemmar:

Anita Persson, Färdknäppen, Stockholm
Niklas Krantz, Kombo, Stockholm
Inga Alander, Boihop, Göteborg
Bertil Egerö, Slottet, Lund

Suppleanter:

Karin Yttergren-Sahli, Vildsvinet/Örebro
Eva Norrby, Sjöfarten, Stockholm

Webbredaktör: Niklas Krantz

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev? Skicka e-post till nyhetsbrev-kollektivhus-NU-subscribe@googlegroups.com

På hemsidan www.kollektivhus.nu finns listan över kollektivhus i Sverige.

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som en gåva. Plusgirokonto 43 88 62-5. Ange namn och e-post.

www.kollektivhus.nu

Kollektivhus NU på Facebook

Du kan få reda på vad som händer om bogemenskap mm om du går in på Kollektivhus NU:s fansida www.facebook.com/pages/Kollektivhus-NU/135622309786723. Där kan du även annonsera efter lägenhet i kollektivhus och debattera aktuella frågor.